

Door Wilber Hack
Foto's Broer van den Boom

SARINA WIEGMAN:

'Er wordt nog meer beroep gedaan op managementskwaliteiten'

Sarina Wiegman is voor de tweede keer op rij de coach van het thuisland bij het EK vrouwenvoetbal. In 2017 leverde dat Oranje goud op. Vijf jaar later is de finale op 31 juli op Wembley met de Engelse nationale ploeg het grote doel. „Of ik druk voel? Het is logisch dat de verwachtingen hoog zijn. Maar aan druk ben ik na het EK van 2017 wel gewend geraakt.“

Nadat ze een akkoord bereikte met de Engelse voetbalbond bleef Wiegman nog een tijd bij de Oranje Leeuwinnen actief. De Olympische spelen, waarin de vrouwenploeg na een strafschoffenserie door de Verenigde Staten werd uitgeschakeld, vormden het eindstation. Daarna beleefde ze een vliegende start met de Engelsen. „Dat lag bovenal aan de enorme inzet van de speelsters en de tegenstand“, kijkt Wiegman terug. „Met de groep was er vrij snel een klik. We hebben direct een aantal dingen kunnen doen. We zijn met de staf en de organisatiestructuur aan de slag gegaan. We hebben diverse sessies georganiseerd, waarin we met elkaar in gesprek zijn gegaan over hoe we willen samenwerken.“

Wiegman kreeg te maken met een organisatie die groter was dan ze in Nederland gewend was. De staf van het team telt standaard 26 mensen voor zowel de eindtoernooien als de overige activiteiten. In Nederland werkte Wiegman met een kleinere staf. Een aantal mensen was daar niet permanent onderdeel van de staf en kwamen alleen om op bepaalde dagen bij te springen. „Ik heb groepjes gemaakt, afdelingen met teamhoofden“, zegt Wiegman. „Natuurlijk praat iedereen met iedereen. Maar op

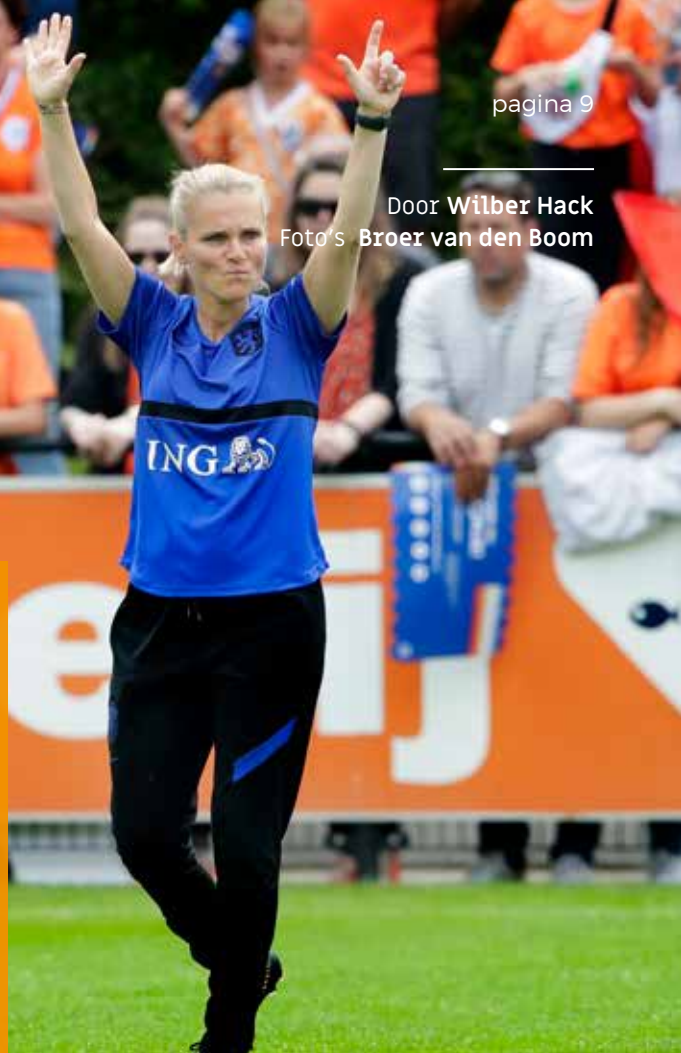
deze manier kwam er meer lijn in en was de organisatie- en communicatiestructuur voor iedereen duidelijker. Je voorkomt ermee dat het een kippenhok wordt. Als 26 of 27 mensen allemaal richting en leiding willen geven, dan gaat het niet werken.“

Rol veranderd

Bij de Engelse nationale vrouwenploeg wordt nog meer een beroep gedaan op de managementskwaliteiten van Wiegman. „Dat wist ik van tevoren. Ik vind het ook heel leuk“, reageert ze. „Het is ook zo gegroeid. Toen ik als coach in het vrouwenvoetbal begon, was er nog niet zoveel en deed je heel veel zelf als hoofdcoach. In de loop der jaren is mijn rol steeds meer veranderd en daarmee ook de rol van mijn assistent Arjan Veurink.“

Wiegman nam de assistent waar ze ook bij Oranje meewerkte mee naar de FA. „Veurink neemt voor een groot deel de technische leiding voor zijn rekening. Hij stemt zaken met mij af, maar het is een soort van zijn afdeling. Hij kan het heel goed. Het is nodig ook. Natuurlijk begint en eindigt het voor mij met voetbal. Maar er komen ook zoveel andere dingen op een nationale ploeg af die je allemaal goed moet regelen. Met als doel de omstandigheden te creëren waarin het team het beste kan presteren.“

Het tactische verhaal blijft ze heel leuk vinden: om over na te denken en over te sparren. „Ik heb in het verleden heel veel op het veld gestaan. Het geeft rust dat ik nu vooral meedenk en dat

Arjan en de rest van de staf met de uitwerking aan de slag gaan. Trainingen in elkaar zetten, spelen, een spelstijl ontwikkelen: daar zijn ze hartstikke goed in. "Dat Veurink mee zou verhuizen naar Engeland was van het grootste belang voor Wiegman. "Het is handig om iemand te hebben die me goed kent en weet welke kant ik op wil en hoe we dat samen neer kunnen zetten." Wiegman voerde best wat gesprekken met de FA voor het rond kwam. "Ik heb de FA vooral duidelijk gemaakt wie ik ben. Je weet niet of ze uit de media mogelijk een ander beeld van je hebben. We hebben het erover gehad wat voor mij belangrijke dingen zijn, hoe ik met respect voor de eigenheid van de Engelsen zaken nog functioneler zou kunnen maken. En wat ik zou willen toevoegen om snelle stappen te kunnen maken."

Alles groter

Tijdens die gesprekken merkte Wiegman aan alles dat de Engelse voetbalbond één van de allergrootsten is. "Ik was benieuwd naar waar ze zelf vonden waar ze staan en naar wat ze van mij verwachten. Daar had de FA een redelijk beeld van." Zelf probeerde Wiegman zich een voorstelling te maken van hoe het werk bij de FA zou zijn. "Dat is redelijk gelukt", zegt ze. "Er zijn geen dingen die me echt verbaasd hebben. Wat opvalt is dat het allemaal zo groot is."

Op het veld raakte ze onder de indruk van de enorme bereidheid van de staf en van de speelsters. "Het is heel leuk om met deze groep te werken. Ik moest er soms zelfs de rem op zetten." 'Less is more' was al snel het devies. "Als coach van een nationaal team heb je maar beperkt de tijd. Het is continue prioriteiten stellen en keuzes maken. Je moet dingen weg-laten. Anders wordt het programma te vol. Ik ben verrast hoe snel het team dingen oppakt."

Wiegman had verwacht met tegenvallers te maken te krijgen. Maar grote setbacks zijn er nog niet geweest. Bij het sterk bezette toernooi om de Arnold Clark Cup won Engeland een keer en speelde twee keer gelijk. "We hebben veel aandacht besteed aan de communicatie

'Je moet prioriteiten stellen, keuzes maken en dingen weg durven te laten'

op en buiten het veld. Een veilige omgeving creëren en elkaar beter leren kennen en begrijpen. Dat klinkt heel schools. Op het veld is het per definitie onveilig, want daar woedt een enorme concurrentiestrijd. Maar met de groep willen we over de volle breedte het gesprek aan, hoe de hiërarchie ook is."

Als meisje op de basisschool kon Wiegman er nog niet van dromen om trainer te worden. Ze wilde wel dolgraag iets in de sport doen. Gymleraar was een acceptabel alternatief. "Later kon je wel je diploma's in het voetbal halen. Dat ben ik tijdens en na de Haagse academie voor Lichamelijke Opvoeding (HALO) meteen gaan doen. In 2007 is de eredivisie voor vrouwen gelanceerd. Ik kon als coach aan de slag. Ik heb mijn baan in het onderwijs opgezegd en ben bij ADO Den Haag gaan werken."

Ouders dankbaar

Wiegman is vooral haar ouders dankbaar. "In mijn tijd was het niet gebruikelijk dat meisjes voor voetbal kozen. Mijn ouders zeiden: als je wilt voetballen, ga dan lekker voetballen. Met mijn tweelingbroer speelde ik samen in een team. Dat vond ik heel normaal. Pas later besefte ik dat het bijzonder of anders was. Tegen de stroming in. Zo is het altijd gegaan."

Haar ouders stonden dus letterlijk aan de wieg van haar carrière in het voetbal. Maar ook de docenten van de ALO hielpen haar op weg. "Die leerden me om echt goed les te kunnen geven. Ik vond het interessant, een leuke studie. Ik ben geïnteresseerd in de mens en waar gedrag vandaan komt. Later heb ik veel met sportpsychologen en coaches binnen het voetbal en uit andere takken van sport gesproken. Als coach beïnvloed je gedrag. Dan wil je weten hoe mensen denken en hoe je je daarmee kunt verbinden om tot betere communicatie en daarmee betere prestaties te komen."

Op voetbaltechnisch vlak liep ze geregeld stage. Ze had een goede klik met Andries Jonker, die het vrouwenelftal ook nog een tijdje onder zijn hoede had. "Die spreek ik nog regelmatig. Van iedereen leer je wel wat. Ook kom je er soms achter dat zaken niet bij je passen."

Bij het EK in 2017 kreeg Wiegman met Foppe de Haan een heel ervaren coach in haar staf. "Daar heb ik heel goed mee samengewerkt. Hij is ook opgeleid tot docent. In onze manier van denken zaten veel overeenkomsten. We hebben heel wat mooie gesprekken gevoerd. Ik spar nog steeds met mensen in Nederland. Er is een klein groepje waar ik zo nu en dan mee spar. Nee, ik ga niet prijsgeven welke mensen in Nederland belangrijk zijn voor mij. Dan gaat het een eigen leven leiden."

Regelmatig heeft Wiegman de gelegenheid om naar Nederland te komen. "Er zijn collega's die in Engeland langer moeten reizen als ze naar huis willen gaan", zegt ze. "Met de planning moet je daar rekening mee houden. In Nederland heb je iedereen zo bij elkaar. Hier zijn de reisafstanden groot. Corona heeft geleerd dat je ook op andere manieren kunt overleggen. Maar het streven is om tenminste een keer week fysiek bij elkaar te zijn, want voor een goede discussie moet je bij elkaar zijn en elkaar recht in de ogen kunnen kijken."

Veel steun FA

In Engeland krijgt ze veel steun van de FA. Er wordt geregeld geïnformeerd naar de vorderingen die ze maakt met het nationale team. Ook mannencoach Gareth Southgate toont veel interesse. Wiegman werkt in Engeland voornamelijk op St. Georges Park, het nationale trainingscentrum van de FA, zo'n drie kwartier buiten Birmingham. Maar ze is ook veel in Londen en Manchester om de internationals aan het werk zien. "Eén speelster komt uit in de Amerikaanse competitie. De rest komt allemaal uit in de Engelse League. Als ik een wedstrijd van Manchester United bezoek, dan zie ik vijf internationals of meer aan het werk."

Van de vaste internationals heeft ze een aardig beeld. "Ik volgde de Engelse competitie al veel langer omdat er ook Nederlandse speelsters actief waren. Maar om bijvoorbeeld van alle jeugdinternationalen een goed beeld te krijgen is lastig. In Nederland heb je zo'n netwerk dat je snel te horen krijgt als ergens een enorm talent rondloopt. Hier komt het nog wel eens voor dat je verrast wordt door de kwaliteiten van een speelster. Die blijkt dan soms pas zeventien jaar te zijn. Dat ik die nog niet zo goed in beeld heb, hoeft op dit moment ook niet. Maar het leren kennen van toekomstige speelsters heeft een hoge prioriteit en is de volgende stap."

Bij het EK speelt de Engelse nationale ploeg in stadions als Old Trafford en Wembley. Wiegman vindt dat prachtig. "Ik heb zelf als international in andere accommodaties gevoetbald", zegt de vrouw, die 104 keer het oranje-shirt droeg. "Ik besef goed waar we vandaan komen en geniet enorm van waar we nu staan. Bij wedstrijden in zo'n ambiance voel je het publiek door je hele lijf. Dat zal ik nooit vanzelfsprekend of normaal vinden."

Sarina Wiegman

Geboren: 26 oktober 1969, Den Haag

Als speelster actief van 1976 tot 2003: 104 interlands

Trainster van onder meer: ADO Den Haag (vrouwen), assistent-trainer Jong Sparta (mannen), Oranje vrouwen, Engeland vrouwen

Prijzen als coach: Landskampioen en bekerwinnaar met ADO Den Haag in 2012 en bekerwinnaar in 2013, Europees kampioen 2017 met Oranje, vice-wereldkampioen 2019 met Oranje

Bijzonderheden: Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, Cruyff Court naar haar genoemd in Monster, door FIFA in 2017 en 2020 uitgeroepen tot beste coach ter wereld van een vrouwenteam, eigen standbeeld op campus KNVB sinds 2021

Uitverkocht

Wiegman vindt het geweldig dat er records gebroken worden. In de Champions League speelden Barcelona en Wolfsburg in een vol Camp Nou. Het EK belooft ook een kassucces te worden. Alle groepswedstrijden van Engeland waren half april al uitverkocht. "Er zijn nu al meer kaarten verkocht dan bij het EK in 2017. Dat zegt veel over de groei van het vrouwenvoetbal."

Bij het EK in Nederland moest Wiegman met haar speelsters en haar staf nog een heel volk voor het vrouwenvoetbal winnen. In Engeland is dat proces al een tijd aan de gang, maar ook daar valt nog veel te winnen. Aan de benadering door de Engelse media moest de bondscoach wel wennen. "Het draait hier nog veel meer om het resultaat en journalisten maken het heel persoonlijk. Veel vragen gaan over individuele speelsters. Ik wil over het team praten. De staf faciliteert de speelsters. Als de nummers 12 tot en met 23 het minder doen, gaat dat ten koste van de kwaliteit van de training en laat je iets liggen. Daarnaast speel je een toernooi niet met slechts elf speelsters. Iedereen is keihard nodig. Hoe hoger de kwaliteit van het geheel, hoe groter de kans om te winnen."

'We hebben een droom en een doel maar brengen alles terug tot wat we nu moeten doen'

Een vergelijking met Oranje wil ze eigenlijk niet maken. Ze constateert dat er in Engeland meer voetbalsters zijn van een heel hoog niveau. "Er is nog meer concurrentie. Dat heeft met aantallen te maken en de fase van ontwikkeling. Engeland is net iets verder. Maar het gaat zo hard met de ontwikkeling van het vrouwenvoetbal in de verschillende landen dat er bij het EK veel favorieten zijn. We moeten met Engeland ons hoogste niveau zien te halen. Dan kunnen we ver komen."